

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

**NEGALUTINIS
2006/2270(INI)**

12.3.2007

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl finansinių paslaugų politikos (2005–2010). Baltoji knyga
(2006/2270(INI))

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešėjas: Ieke van den Burg

PR_INI

TURINYS

	Page
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS.....	10

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl finansinių paslaugų politikos (2005–2010). Baltoji knyga (2006/2270(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos Baltąją knygą „2005–2010 m. finansinių paslaugų politika“ (COM(2005)0629),
- atsižvelgdamas į Komisijos priimto Finansinių paslaugų veiksmų plano (FPVP) (COM(1999)0232) įgyvendinimą, ypač į 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą 2003/6/EB dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimo rinka (piktnaudžiavimo rinka)¹, į 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų², į 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/109/EB dėl informacijos apie emitentus, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamojoje rinkoje, skaidrumo reikalavimo suderinimo³, į kapitalo reikalavimų direktyvą (angl. CRD) (2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/48/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo (nauja redakcija)⁴ ir 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/49/EB dėl investicinių įmonių ir kredito įstaigų kapitalo pakankamumo (nauja redakcija)⁵, į pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl bendrovių, kurių registruotoji buveinė yra valstybėje narėje ir kurių akcijomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, akcininkų balsavimo teisių panaudojimo (COM(2005)0685),
- atsižvelgdamas į Komisijos darbo dokumentą „Bendra finansinių paslaugų rinka. 2006 m. pažangos ataskaita“,
- atsižvelgdamas į 2006 m. lapkričio 7 d. Europos kliringo ir atsiskaitymų elgesio kodeksą⁶ ir į euro sistemos veikėjų pasiūlymą sukurti vertybinių popierių atsiskaitymų sistemą centrinio banko pinigais (2 tikslas, vertybiniai popieriai),
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Direktyvos, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 92/49/EEB ir direktyvas 2002/83/EB, 2004/39/EB, 2005/68/EB bei 2006/48/EB dėl riziką ribojančio vertinimo tvarkos taisyklių ir vertinimo kriterijų, taikomų akcijų paketų įsigijimui ir didinimui finansų sektoriuje (COM(2006)0507),
- atsižvelgdamas į 2006 m. vasario mėn. Finansinių paslaugų komiteto vykdomosios finansinės priežiūros ataskaitą (Francqo ataskaita), paskelbtą 2006 m. vasario 23 d.,
- atsižvelgdamas į Tarpinstitucinės stebėsenos grupės antrąjį preliminarų pranešimą, paskelbtą 2007 m. sausio 26 d., apie Lamfalussy proceso stebėseną,

¹ OL L 96, 2003 4 12, p. 16.

² OL L 145, 2004 4 30, p. 1.

³ OL L 390, 2004 12 31, p. 38.

⁴ OL L 177, 2006 6 30, p. 1.

⁵ OL L 177, 2006 6 20, p. 201.

⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/docs/code/code_en.pdf.

- atsižvelgdamas į Europos vertybinių popierių rinkos reguliavimo institucijų komiteto (angl. CESR) pranešimą „ES vertybinių popierių rinkų priežiūros priemonės“ (*Himalaya* pranešimas), paskelbtą 2004 m. spalio 25 d.,
 - atsižvelgdamas į savo 2005 m. balandžio 28 d. rezoliuciją dėl dabartinės ES finansinių rinkų integracijos padėties¹, į savo 2006 m. liepos 4 d. rezoliuciją dėl finansinių paslaugų sektoriaus konsolidavimo²,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A6-0000/2007),
1. sveikina Komisiją, prisidėjusią prie Finansinių paslaugų veiksmų plano (FPVP) siekiant sukurti Europos kapitalo rinką, kuri pirmą kartą pasaulyje pirmiausia turėdama kokybišką ir vientisą finansinį reglamentą;
 2. ragina valstybes nares užtikrinti, kad FPVP būtų vykdomas laiku ir nuosekliai; ragina Komisiją stebėti jo įgyvendinimą ir su trečiojo lygmens komitetais nuolat tobulinti šio plano nuoseklų taikymą;
 3. džiaugtusi išsamesniu FPVP priemonių ekonominio poveikio patikrinimu atsižvelgiant į Lisabonos darbotvarkės strategiją; prašo Komisiją tokius tyrimus atlikti kartu su jos pateikiamomis metinėmis pažangos ataskaitomis ir įgyvendinimo stebėseną;

Rinkos koncentracija

4. atkreipia dėmesį į didelę aukščiausio segmento finansinių paslaugų, skirtų didelėms įmonėms, konkrečiai audito kompanijoms, kredito reitingų agentūroms ir investicijų bankams, rinkos koncentraciją; ragina Komisiją ir nacionalines konkurencijos institucijas atsargiai griežtinti EB konkurencijos taisykles; pabrėžia, kad būtinos priemonės skundų pateikimo ir žalos atlyginimo procedūros; prašo Komisiją deramai atsižvelgti į vartotojų požiūrį;
5. pabrėžia, kad būtinas kredito reitingų agentūrų mokesčių skaidrumas ir būtina atskirti reitingo ir konsultavimo veiklą bei su ja susijusias kainas; pabrėžia, kad kredito reitingų agentūros atlieka svarbų visuomeninį vaidmenį, pavyzdžiui, turint mintyje kapitalo reikalavimų direktyvą, ir todėl jos turėtų laikytis aukštų prieinamumo, kokybės ir patikimumo standartų; ragina Vertybinių popierių ir biržos komisiją (angl. SEC) ir CESR atidžiai stebėti kredito reitingų agentūras vadovaujantis Tarptautinės vertybinių popierių komisijų organizacijos elgesio kodeksu ir pranešti, ar reikalinga imtis tolesnių reguliavimo veiksmų;
6. įgyvendinus Direktyvą 2004/39/EB³ dėl finansinių priemonių rinkų, tikisi didesnės konkurencijos tarp prekybos vietų, taip pat didesnės stambių vertybinių popierių biržų

¹ OL C 45 E, 2006 2 23, p. 140.

² P6_TA(2006)0294.

³ OL L 145, 2004 4 30, p. 1.

konsolidacijos; įsitikinęs, jog būtina didelė transatlantinė taisyklių ir priežiūros patirtis konvergencija; pabrėžia, kad geras valdymas yra būtinybė ir kad pakeitus savininką neturėtų pasikeisti vartotojų įtaka ;

7. ragindamas siekti pažangos šalinant kitas kliūtis, kurios buvo nurodytos 2001 m. Giovanninio pranešime, griežtai pabrėžia, jog būtina gerinti poprekybinę infrastruktūrą kainų skaidrumo ir konkurencijos požiūriu siekiant viešo atsiskaitymų saugumo; šiuo požiūriu ketina kruopščiai tikrinti su Elgesio kodeksu susijusias tendencijas ir vertybinių popierių projektą TARGET 2;
8. atkreipia dėmesį į didėjančią balsavimo pagal įgaliojimą tarpininkų įtaką; prašo Komisiją kruopščiai stebėti poveikį įgyvendinamosios direktyvos dėl bendrovių akcininkų balsavimo teisių panaudojimo (COM(2005)0685), kurioje supaprastinamas balsavimas pagal įgaliojimą, ir pristatyti priemones, nukreiptas prieš dominavimo rinkoje riziką, piktnaudžiavimą rinka ir minėtųjų tarpininkų interesų konfliktą;
9. atkreipia dėmesį į tai, kad mažas skaičius didelių investicijų bankų teikia paslaugas visiems aukščiausio lygio emitentams ir investuotojams, įskaitant pačius investicijų bankus; labai džiaugiasi padidėjusiu priežiūros institucijų budrumu, susijusiu su akivaizdžiais manipuliavimo rinka, prekyba vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija ar užbėgant klientui už akių, atvejais; ragina Komisiją bendradarbiauti su JAV priežiūros institucijomis, kad būtų pradėtas išsamus rinkos tyrimas, kuris padėtų patikrinti, ar vidiniai elgesio kodeksai ir informacijos barjerai (vadinamosios kinų sienos) yra tinkami siekiant atsakingo įmonių valdymo lygio ir rinkos skaidrumo bei stengiantis išvengti interesų konflikto;

Alternatyvios investavimo priemonės

10. gerai žino apie greitai atsirandančias alternatyvias investavimo priemones (rizikos draudimo fondai ir privatus akcinis kapitalas), kurios užtikrina likvidumą ir diversifikaciją rinkoje, tačiau taip pat gali lemti sistemine riziką, vis didėjančius aukštus įmonių išskolinimo ir skolos rodiklius bei aukštą kitų finansinių institucijų pažeidžiamumo lygį;
11. apgailestauja, kad Komisijos studijos iki šiol buvo sutelktos tik į tokių fondų augimo kliūčių tyrimą, o ne į informacijos atskleidimo reikalavimų spragas, susijusias su įmonių valdymu ir investavimo politika, ar ne į taisyklių pritaikymą išskolinimų lygiui ir rizikos valdymui bei diversifikacijai; prašo platesnio ir kritiškesnio požiūrio;
12. ragina Komisiją įvertinti priežiūros kokybę lengvatiniuose prekybos zonose ir paskatinti bendradarbiavimą; rekomenduoja prisidėti prie Jungtinių Amerikos Valstijų tiriant kompensacines priemones, kaip antai tam tikrų finansinių sandorių mokesčius;

Finansavimo prieinamumas mažmeniniame sektoriuje

13. pažymi, kad vienos valstybės ribas peržengianti ES mažmeninių finansinių rinkų integracija vis dar menka; pažymi, kad vartotojai pirmenybę teikia fiziškai įsisteigusioms, o ne virtualioms institucijoms, ir tai lemia vietinių finansinių institucijų dominavimą;

įspėja, kad suderinimas pagal vieną būdą visiems gali pakenkti nacionalinėms vartotojų apsaugos tradicijoms ir teisinėms sistemoms;

14. pirmenybę teikia tikslingiems sprendimams, kurie nukreipti į konkrečias mobiliųjų tarptautinių vartotojų kliūtis; ragina finansų sektorių vystyti bandomuosius visos Europos finansinius produktus, pavyzdžiui, pensijas, hipotekas ar draudimo produktus, ir ragina Komisiją sukurti tinkamą tokių produktų reguliavimo ir priežiūros, sutarčių teisės ir vartotojų apsaugos sistemą, kad jie būtų mobilūs ir abipusiškai pripažinti Europos Sąjungoje;
15. deramai susipažino su sektoriniu mažmeninės bankininkystės ir mokėjimo kortelių sistemų tyrimu, kuriame nurodoma keletas tobulintinų sričių, tačiau perspėja, kad atvėrus esamas netobulas sistemas, neturėtų susiklostyti tokia padėtis, kad aukšto lygio rinkos koncentracija sudarytų naujų nesklaidumų ir kainų kliūčių;
16. pripažįsta gyventojų senėjimo iššūkį; pabrėžia antrojo ramsčio kolektyvinių profesinių pensijų privalumus šalia pirmojo ramsčio tikru solidarumu paremtų pensinio draudimo schemų ir pritaria Direktyvai 2003/41/EB¹ dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros, kaip specifinei pensijų fondų reguliavimo sistemai;
17. pažymi, kad per daug ES piliečių neturi galimybės naudotis pagrindinėmis finansinėmis paslaugomis; prašo Komisiją atlikti paslaugų, pavyzdžiui, banko sąskaitų, bankomatų, mokėjimo kortelių ir nebrangių paskolų, prieinamumo tyrimą; ragina finansinėms institucijoms numatyti su visuotinėmis paslaugomis susijusius išpareigojimus teikti tokias pagrindines paslaugas;
18. atkreipia dėmesį į tai, kad gausėja specifinių finansinių paslaugų migrantų grupėms teikėjų, kurie daro perlaidas ir plėtoja vadinamąją islamo bankininkystę; perspėja, kad šiems naujai atsiradusių nišų veikėjams keliami reikalavimai turėtų būti rimti, bet ne per daug varžantys, kad būtų galima užkirsti kelią jiems išeiti į „pilkąją zoną“, kurios visiškai neįmanoma prižiūrėti;
19. džiaugiasi, kad vis daugiau dėmesio skiriama mikrokreditų teikimui, kuris prisideda prie savarankiško užimtumo ir naujų įmonių steigimo; prašo, kad Bazelio taisyklės būtų pritaikytos mikrokreditų portfeliams ir būtų nustatyta riba dažnai pernelyg dideliems smulkių paskolų kaštams; ragina Komisiją pasinaudojus geriausia praktika Europoje ir už jos ribų parengti mikrokreditų finansavimo veiksmų planą;

Finansinis raštingumas ir vartotojų įnašas į politikos formavimą

20. įsitikinęs, kad integruotos Europos finansų rinkos sukūrimas apima daugiau nei vien tik didesnę vartotojų pasirinkimo laisvę; pabrėžia, kad ypač svarbu skatinti finansinį raštingumą, suteikti prieigą prie tikros informacijos ir nešališkai konsultuoti investicijų klausimais;
21. aktyviai remia Komisijos iniciatyvas modernizuoti finansinius pajėgumus ir ragina

¹ OL L 235, 2003 9 23, p. 10.

Komisiją ir valstybes nares didinti savo ypatingų programų ir interneto puslapių kūrimo pastangas, taip pat ragina tai padaryti sudedamąja pagrindinio mokyklinio lavinimo dalimi;

22. pritaria Finansinių paslaugų vartotojų grupės įsteigimui ir pastangoms į ekspertų grupes ir konsultacijas įtraukti vartotojų atstovus; nepaisant to, pažymi, kad vartotojų ir galutinių naudotojų, tokių kaip antai MVI, balsas mažiau girdimas nei finansų sektoriaus; rekomenduoja sukurti europinę biudžeto eilutę, kad būtų galima finansuoti finansų rinkos tyrimą vartotojų ir MVI organizacijose siekiant pateikti medžiagos FPVP konsultacijoms;

Geresnis reguliavimas

23. yra visiškai išsipareigojęs siekti geresnio reguliavimo ir profesionalaus poveikio vertinimo tikslų ir pabrėžia, kad vertinimai neturėtų apsiriboti vien finansiniais aspektais, o turėtų būti įvertinti socialiniai, visuomeniniai, aplinkos apsaugos, kultūriniai ir kiti aspektai;
24. pritaria komitologijos susitarimui ir yra išsipareigojęs taikyti jame numatytas priemones finansų srityje; rekomenduoja panašiai pakeisti išankstines Lamfalussy priemones; primygtinai reikalauja, kad Parlamentui būtų leista siųsti stebėtojus į 2 lygio (L2) komitetus;
25. yra išsipareigojęs, kai galima, taikyti pagreitintas teisėkūros procedūras, tačiau išpėja, kad siekiant susitarti per pirmąjį svarstymą neturėtų nukentėti sprendimų priėmimo kokybė ar būti pažeistas demokratinis procesas; siūlo įvertinti šiuos procesus ir parengti procedūrų taisykles, kurios užtikrintų skaidrumą ir demokratinę kontrolę;

Sisteminė rizika

26. susipažinęs su naujoviškais rizikos mažinimo būdais, smarkiai augančiomis kredito išvestinėmis rinkomis, padidėjusia didelių visos Europos finansinių grupių sisteminė svarba ir didėjančiu nebankinių finansinių institucijų, pvz., rizikos draudimo fondų, ir privataus kapitalo vaidmeniu;
27. pabrėžia, kad šie rinkos pokyčiai taip pat keičia sisteminės rizikos pobūdį, šalinį ir jos perkėlimą, todėl ir esamų *ex-ante* rizikos mažinimo priemonių efektyvumą; ragina nustatyti ir įvertinti sisteminės rizikos šaltinius bei esmines finansines krizes sukeliančias varomąsias jėgas atsižvelgiant į aprašytus pokyčius;
28. susirūpinęs, kad dabartinė fragmentuota priežiūros sistema atsilieka nuo finansinės rinkos dinamiškos raidos ir gali kliudyti ieškant atitinkamų ir greitų atsakymų didelių sisteminių krizių, kurios paliestų daugiau nei vieną valstybę narę, atveju;
29. teigiamai vertina Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos sprendimą surengti krizių valdymo pratybas siekiant patikrinti veiklos rizikos prižiūrėtojų, finansų ministrų ir centrinių bankų reakcijos tinkamumą ir drąsina tolesniems veiksams paskirtą jungtinę darbo grupę drąsiai daryti išvadas, net jei jos būtų politiškai opios;

Reguliavimo ir priežiūros sistema

30. maloniai nustebintas darbo, kurį atliko Europos reguliavimo institucijų komitetai (Europos vertybinių popierių reguliavimo institucijų komitetas, (angl. CESR), Europos bankų priežiūros komitetas ir Europos draudimo ir profesinių pensijų priežiūros komitetas) vykdydami rinkos konsultacijas, patardami Komisijai ir 2 lygio Tarybos komitetams ir visų pirma darydami pažangą reguliavimo ir priežiūros praktikos konvergencijos srityje;
31. ragina 3 lygio (L3) komitetus gerinti tarp sektorių suderintą veiklos rizikos reguliavimą ir grupių priežiūros taisykles, skirtas tuos pačius ar panašius produktus parduodančioms didelėms finansinėms grupėms, ir, kai reikia, patarti įstatymų leidėjams atitinkamai peržiūrėti taisykles;
32. ragina L2 ir L3 komitetus apriboti nacionalinę veiksmų laisvę ir perteklinį reglamentavimą (angl. *gold-plating*); įsitikinęs, kad galėtų būti naudinga, jei L3 komitetai vis dažniau galėtų dirbti remdamiesi sprendimų priėmimu kvalifikuota balsų dauguma;
33. pabrėžia, kad svarbu turėti integruotą bendradarbiaujančių priežiūros institucijų Europos sistemą, kuri būtų pajėgi užtikrinti veiksmingą didelių finansinių veikėjų ir vietinių institucijų, kurie laikosi išsisknijusių nacionalinių tradicijų, priežiūrą; pabrėžia, kad visi šios sistemos dalyviai atlikdami savo konkrečią vietinės veiklos priežiūrą turi tinkamai atsižvelgti į šias tradicijas;
34. pažymi, kad dabartinė bendradarbiavimo sistema yra per silpna atlikti tikrą sistemine ir pagrindinių rinkos veikėjų veiklos rizikos priežiūrą ir pritaria tam, kad šioje sistemoje būtų įsteigta tinkamai aprūpinta vykdomoji Europos priežiūros institucija, kuriai būtų suteikti atitinkami įgaliojimai prižiūrėti didelius tarptautinius ir įvairių sektorių finansinius konglomeratus; pasisako už valstybių narių ir centrinių bankų susitarimus ir elgesio kodeksus dėl finansinės paramos tokiai aukščiausiai struktūrai atsižvelgiant į skolų perėmimą ir likvidumo suteikimą bei paskutinį skolintoją;
35. žino, kad daugelis valstybių narių dvejoja, ar perduoti savo kompetencijos sritis vadovaujančioms arba nacionalinės priežiūros institucijoms, ir todėl joms nepriimtina pritarti tokiai aukščiausiai struktūrai; tačiau pabrėžia, kad dalyvavimas centrinėje sistemoje padidintų mažų reguliavimo institucijų įtaką, palyginti su esama padėtimi, kai jie labai priklauso nuo keleto didžiulių nacionalinių priežiūros institucijų;
36. teigiamai vertina kolegas iš priežiūros institucijų, kurie dirba su keleto jurisdikcijų konglomeratais; tačiau konstatuoja, kad šie kolegos neturi nacionalinių įgaliojimų perduoti kompetenciją, pritarti daugumos sprendimams ar tiesiog prisidėti suteikiant pakankamai resursų ir darbo patirties kolegoms; susirūpinęs, kad ir šio savanoriško bendradarbiavimo ribos gali išryškėti ištikus tikrai krizei;
37. mano, kad pageidautinas tikslesnis Tarybos, Komisijos ir L3 komitetų vaidmenų paskirstymas; taip pat mano, kad siekiant patikimos priežiūros (konkrečiai tais atvejais, kai yra aiškus ryšys su konkurencijos klausimais) reikalinga didesnė nepriklausomybė ir neutralumas, kurie negali būti gerai derinami su perdėm politine veikla;

38. pritaria Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos sprendimui įkurti Finansinių paslaugų komiteto pogrupį ilgalaikės priežiūros klausimams nagrinėti, kuris 2007 m. spalio mėnesį turės pateikti ataskaitą; tikisi, kad ši grupė pateiks teisingą dabartinės padėties įvertinimą; ir pakartoja savo pasiūlymą įsteigti naują tarpinstitucinę ekspertų tarybą, kuri duotų impulsą imtis konkrečių finansinio reguliavimo ir priežiūros sistemos integracijos ir veiksmingumo skatinimo veiksnių ateityje;
39. ragina tarpinstitucinę stebėsenos grupę neapsiriboti vien tik techninio proceso stebėseną, bet taip pat pasinaudoti savo darbo patirtimi ir prisidėti prie tolesnių į ateitį nukreiptų debatų rengiant galutines išvadas rudenį;

Pasaulinė įtaka

40. įsitikinęs, kad priežiūros sistema ir Europos aukščiausio lygio vadovavimas galėtų sustiprinti Europos Sąjungos įtaką pasauliniu mastu ir atsverti JAV savivaldos institucijų, pvz., Tarptautinių apskaitos standartų valdybą, dominavimą; tikisi, kad vėl pavyks TVF padaryti tikrą pinigų valdymo instituciją ir veikėja, kuri pajėgs užkirsti kelią krizėms ir įveikti pasaulinį disbalansą;
41. pabrėžia, kad svarbu, jog JAV valdžios institucijos įgyvendintų Baselio II susitarimą, taip pat JAV vertybinių popierių komisija (SEC) abišališkai pripažintų apskaitos standartus, ir ragina Europos Sąjungą ir Jungtines Valstijas intensyviau bendradarbiauti prižiūrint didelius išiskolinimus galinčias sukelti investavimo priemonės, pvz., rizikos draudimo fondus;
42. pabrėžia Europos Sąjungos vadovaujamą vaidmenį šiuo metu dirbant prie programos „Mokymas II“ ir tikisi, kad tai turės įtakos pasaulinei reguliavimo sistemai ir Tarptautinės draudimo priežiūros institucijų asociacijos standartų nustatymo veiklai;

o o
o

43. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Finansinių paslaugų veiksmų planas padėjo kurti integruotą, gerai veikiančią Europos kapitalo rinką. Ji pirmauja pasaulyje ypač dėl gero ir patikimo reglamentavimo. Iš kilo klausimas, kam naudingiausia ši sėkmė? Ar galutiniai vartotojai gauna tiek pat naudos kaip ir dideli tarptautiniai ūkio subjektai, kurie sustiprino savo tarptautines pozicijas susijungdami, o dėl to jie galėjo užimti dominuojančią padėtį finansinių rinkų viršūnėje.

Konsolidavimasis rinkos viršūnėje yra tvirtas, susijęs su 30–40 pagrindinių tarpvalstybinių finansinių ūkio subjektų ir su didele koncentracija keletose valstybių narių. Vyko spartus jungimosi ir išsigijimo procesas; naujų valstybių narių rinkose dominavo užsienio ūkio subjektai. Ribos tarp sektorių vis labiau nyko taikant direktyvas, pvz., Finansinių priemonių rinkų direktyvą (MiFID), kuri paskatino pasiūlyti naujų iniciatyvų, pvz., „*Project Turquoise*“ alternatyvių prekybos platformų srityje, ir kapitalo reikalavimų direktyvas (CRD), įgyvendinant projektą „Mokumas II“, o tai sudarė sąlygas bankininkystės ir draudimo veiklos konvergencijai, taikant pažangias rizikos valdymo sistemas.

Didelė konsolidacija gali sukelti konkurencijos teisės ir rinkos problemų. Ar gali didelė į sąrašus įtraukta bendrovė (į vienos didesnių vertybinių popierių biržų, prisidedančios prie konsolidacijos, sąrašą) išlikti be vienos ar daugiau iš trijų reitingus nustatančių agentūrų įvertinimo, be svarbiausių investicinių bankų paslaugų, susijusių su pagrindiniu išsigijimu arba susijungimu, arba be vienos iš keturių didžiausių audito bendrovių paslaugų, rengiant finansų ataskaitas?

Kas vyksta už ir tarp Londono Sičio vadinamųjų kinų sienų bei kituose finansų centruose? Ar esti pakankama konkurencija pačioje rinkos viršūnėje? Tai – pirmasis šiame pranešime keliamas klausimas, skatinantis siūlyti nuodugnesnius ekonominio poveikio tyrimus ir Konkurencijos GD sektoriaus tyrimus dėl galimo bendradarbiavimo su JAV ir kitų šalių institucijomis.

Kitas svarbus reiškinys yra spartus alternatyvios investicinės veiklos, dažnai vykdomos egzotiškose šalyse už ES ribų, augimas. Ar privačios akcinės bendrovės ir rizikos draudimo fondai užtikrina realiai ekonomikai reikalingas investicijas į naujoves, tvarų vystymąsi, geresnes darbo vietas ir socialinę sanglaudą? Priešingai, gal jos smarkiai padidino bendrovių skolų našta, nuvertina jų vertybinius popierius ir komplikuoja bei didina tarpusavio priklausomybę nuo rizikos, susijusios su sudėtingais finansiniais produktais, pvz., kreditų rizikos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis. Ar rizikos mažinimo būdai, kurie padeda sumažinti riziką paskiriems investuotojams, galėtų būti taikomi plačiau ir padėti sumažinti riziką visuotiniu lygmeniu, ar jie tik skatina vadovautis minios instinktu?

Komisijos narys Ch. McCreevy, atrodo, tik remia idėją dėl šių alternatyvių investuotojų, kaip likvidumo garantų ir aktyvių suinteresuotųjų šalių. Labiausiai jam rūpi, kad būtų sumažintos kliūtys privačiam verslui, todėl jis nė girdėti nenori apie tolesnes reguliavimo priemones. Riziką ribojančios priežiūros institucijos, centriniai bankai ir ECB, kaip ir tokios pat JAV institucijos, vis labiau suvokia esamas finansų stabilumo ir sisteminės rizikas. Buvo pradėti

keli tyrimai dėl manipuliavimo rinka ir prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija. Dėl didėjančios išsiskolinimo ir skolos santykio įtakos bendrovėms, augančios rizikos paskolas duodantiems bankams ir vis sudėtingesnių finansinių priemonių, t. y. dalykų, susijusių su rizikos (pvz., kreditų rizikos išvestinės finansinės priemonės) įvairove ir paplitimu, buvo pareikšti išspėjimai ir pradėti tyrimai. Kita didesnė įvairovė ir likvidumo pusė yra didesnė investicijų ir rizikos priklausomybė. Tai, jei būtų nevykdomi pagrindiniai išipareigojimai, galėtų sukelti nenumatytą domino efektą visoje pasaulinėje finansų rinkoje. Be reguliuojamų sistemos dalių pavienių tikrinimų bei kontrolės ir geresnio nereguliuojamų dalių registravimo bei stebėsenos, reikalingas bendras sisteminių ir veiklos rizikų makroriziką ribojantis vertinimas, bendradarbiaujant visoms priežiūros institucijoms ir politiniams veikėjams.

Trečioji pranešimo tema susijusi su daug mažesniu mažmeninių finansinių paslaugų rinkų integravimosi laipsniu. Vyraujančių tradicinių vietinių mažmeninių finansinių paslaugų rinkų pertvarka negali būti susieta su paprasčiausiu nacionalinių finansų rinkų atvėrimu ir vertimu pripažinti užsienio produktus bei pardavimo būdus, remiantis kilmės šalies kontrolės ir vartotojų apsaugos reikalavimais. Vartotojų apsaugos ir verslo tradicijos giliai išsisknijusios įvairiose teisinėse ir socialinėse-ekonominėse sistemose, todėl jų negalima paprasčiausiai suderinti pagal vieną būdą visiems. Daugiausia dėmesio turėtų būti skirta konkrečioms tarpvalstybiniais mobilių naudotojų poreikiams, kad būtų skatinama konkurencija ir didinamos pasirinkimo galimybės, o ne siekiui skatinti prekybą iš užsienio, skirtą vietos vartotojams. Pranešėjas verčiau pageidautų, kad finansų sektorius įgyvendintų projektus, susijusius su visai ES skirtu produktu, pvz., pensijų, paskolų arba konkrečių draudimo paketų, kūrimu. Turėtų būti parengta tinkama kontrolės, sutarčių teisės ir vartotojų apsaugos sistema, kad minėtus produktus būtų galima siūlyti visoje Europoje ir juos bendrai pripažintų susijusios reguliavimo institucijos.

Tradiciniai kreditų teikėjai tik visai neseniai pripažino ir be entuziazmo sutiko faktą dėl individualiai dirbusių ir anksčiau neturėjusių teisės vykdyti veiklą šiame sektoriuje, tačiau teisėtą verslą siekiančių pradėti asmenų poreikio gauti mikrokreditus. Pranešėjas siūlo, kad, remdamasi geriausia praktika, susijusia su teisine ir reguliavimo aplinka Europoje ir už jos ribų, Komisija turėtų parengti mikrofinansavimo veiksmų planą.

Šiame skirsnyje taip pat aprašytas kitų demografinės pusiausvyros sutrikimų tvarus finansavimas, taikant pensijų fondų sistemas. Be pirmajame ramstyje numatytos einamųjų įplaukų sistemos taikymo pensininkams, antrajame ramstyje apibrėžtas profesinių pensijų sistemos taikymas. Svarbiausias uždavinys yra padaryti taip, kad šios sistemos būtų prieinamos visiems, o ne keletui laimingųjų. Visų pirma turėtų būti toliau plėtojamos solidariu išipareigojimu pagrįstos 2-ojo ramsčio DB sistemos. Dėl to jos neturėtų būti neutralizuojamos ir žlugdomos tam tikromis taisyklėmis bei nuostatomis, tampančiomis prielaida kurti prastesnės kokybės (DC) sistemas, pagal kurias visa su investicijomis susijusi rizika gula ant atskiro dalyvio pečių. Siekiant užtikrinti veiksmingą riziką ribojančią kontrolę, Direktyva dėl profesines pensijas skiriančių įstaigų (IORP) turi būti išskirta iš „Mokumas II“ paketo.

Kitas svarbus uždavinys – padaryti prieinamas pagrindines paslaugas. Banko sąskaita, galimybė naudotis bankomatais, mokėjimas kortelėmis arba kitais saugiais mokėjimo būdais, galimybė nebrangiai atlikti pinigų perlaidas, taupyti pinigus ir skolintis jų yra svarbiausi poreikiai; tai turėtų būti prieinama kiekvienam piliečiui. Deja, tai užtikrinta dar ne visur.

Mažos pajamos, įregistravimas skolininkų duomenų bazėje, „netinkama“ gyvenamoji vieta ar net „netinkama“ pavardė užkerta kelią didelei daliai Europos piliečių tapti bankų klientais ir neleidžia pasinaudoti pagrindinėmis finansinėmis paslaugomis. Komisija raginama pradėti tyrimą Europos mastu, kad būtų įvertinta, kiek prieinamos pagrindinės finansinės paslaugos, ir ištirta, ar reikia nustatyti uždavinį dėl finansų institucijoms skirtų įpareigojimų teikti visuotines paslaugas ir kaip jį įvykdyti.

Ketvirtas rekomendacijų paketas skirtas finansinio raštingumo kėlimo ir vartotojų prisidėjimo prie sprendimų priėmimo didinimo klausimams. Kadangi finansinėje aplinkoje daugėja naujų sudėtingų produktų ir taikomi kruopščiai parengti pardavimo bei rinkodaros būdai, nepakanka vien tvirtinti, kad platesnis pasirinkimas naudingas vartotojams. Valstybės pareiga yra užtikrinti ne tik taisyklių ir apsaugos priemonių skaidrumą, bet ir skatinti didinti finansinį raštingumą ir plėsti žinias. 2005 m. EBPO rekomendavo sutelkti pastangas finansiniam švietimui ir pajėgumui didinti. Paskutinių tyrimų rezultatai rodo, kad jaunosios kartos padėtis šioje srityje dar prastesnė nei jos tėvų. Akivaizdu, kad reikia ne tik didinti finansinį pajėgumą bei finansinį raštingumą pasitelkiant specialias programas bei interneto svetaines, bet ir įtraukti šio pobūdžio priemones į pagrindinę mokyklų švietimo programą. Vis dėlto tai neturėtų pakeisti riziką ribojančios apsaugos ir kontrolės.

Palyginti su milžinišku finansinių paslaugų teikėjų indėliu rengiant pasiūlymus dėl teisės aktų ir politikos krypčių Europos lygmeniu, vartotojų ir klientų, pvz., MVI, balsas visai negirdimas. 2004 m. Komisija įsteigė paslaugų vartotojų forumą FIN-USE. 14 nepriklausomų jo ekspertų dalyvauja Rinkos GD darbe rengiant įvairius finansų rinkoms skirtus dokumentus. Jo veiklos tinkamumas ir veiksmingumas bus įvertinti šį pavasarį. Be mokslininkų forumo, 2006 m. vasarą buvo sudaryta finansinių paslaugų vartotojų grupė. Ji, kaip SANCO GD padalinys dialogui su vartotojais, siekia stiprinti bendradarbiavimą su vartotojų organizacijomis. Iš EP patirties žinoma, kad rengiant įvairius Finansinių paslaugų veiksmų plano (FPVP) dokumentus visiškai neįjungta vartotojų ir naudotojų dalyvavimo. Pranešėjas rekomenduoja Komisijai apsvarstyti priemones, skirtas palengvinti ir finansuoti darbą ekspertų, aiškiai susijusių arba net priskirtų Europos finansų rinkos produktų ir paslaugų vartotojų bei naudotojų organizacijoms ir sugebančių pateikti tikslią naujausią informaciją apie teisėkūros procesus FPVP srityje.

Kalbėdamas apie institucijų darbą, pranešėjas dar kartą pritaria EP Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pozicijai, kad daugiausia dėmesio turėtų būti skirta teisės aktams tobulinti, atsižvelgiant į išsamų poveikio įvertinimą ir nuosekliai nustatant reikalavimus. Pasirašytas komitologijos susitarimas. Be to, pakartotas reikalavimas į 2 lygio komitetus paskirti EP stebėtojus.

Daug dėmesio skirta reguliavimo ir priežiūros sistemai. Pranešėjas įspėja, kad dabartinė suskaidyta kontrolės sistema neatitinka finansų rinkų plėtros tempų ir jos neapėrija, pvz., sudėtiniai nauji produktai ir jų sąveika bei poveikis visuotiniu lygmeniu. Nors remiantis dabartine sistema būtų galima užtikrinti tinkamą verslo kontrolę, atsižvelgiant į nacionalines kontrolės tradicijas ir praktiką, pranešėjas siūlytų sukurti kontrolės sistemą, paremtą dabartinėmis vietos kontrolės ir sprendimų vykdymo priežiūros struktūrų bei tradicijų sistema, kuri taip pat apimtų tinkamai aprūpintą vykdomoji Europos priežiūros institucija, turinčią įgaliojimus vykdyti didelių tarpvalstybinių ir tarpsektorinių finansų konglomeratų riziką ribojančią ir sistemine kontrolę.

Pranešėjas pritaria jungtinės ECB tarybos darbo grupės, kuri rengia išvadas dėl 2006 m. balandžio mėn. įvykusios krizės, veiklai. Be to, jis pritaria FSC padalinio, kuris spęs ilgalaikius klausimus, susijusius su kontrolės sistemos struktūra, įkūrimui. Pakartotinai pateikiamas EP pasiūlymas įkurti aukšto lygio patarėjų grupę, kurios darbe dalyvautų ekspertai, taip pat pasiūlymas įkurti tarpinstitucinę stebėsenos grupę (IIMG), kuri galėtų pateikti keletą papildomų pasiūlymų dėl Lamfalussy proceso ateities. Rudenį bus pateiktos kelios ataskaitos, kuriose bus įvertinta atitinkamų įvykių raida ir padėtas pamatas tolesnėms priemonėms, susijusioms su reguliavimo ir kontrolės sistemų kūrimu. Be to, siekiant FPVP veiksmingumo ir pažangos, turėtų būti įkurta patikima profesionali gerai aprūpinta Europos kontrolės institucija. Ji turėtų būti gerai pritaikyta kontroliuoti stambius Europos ūkio subjektus, taip pat daryti įtaką už Europos ribų įsisteigusiems, tačiau Europos rinkoje dirbantiems ūkio subjektams, t. y. priversti juos laikytis pasaulio mastu priimtų taisyklių.